



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.024.05.2021

URZĄD MIEJSKI w Czersku	
wpł. dnia	07. 01. 2022
<input checked="" type="checkbox"/> poczta	L.dz. 1628/P/2022
<input type="checkbox"/> złożono osobiście	Podpis

Pan
Przemysław Biesek-Talewski
Burmistrz Gminy Czersk
Urząd Miejski w Czersku
ul. Kościuszki 27
89-650 Czersk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/095 Bezpieczeństwo gminnych obiektów użyteczności publicznej w województwach pomorskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Czersku (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Przemysław Biesek-Talewski, Burmistrz Czerska od 19 listopada 2018 r. (dalej: „Burmistrz”) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Pani Jolanta Fierek od 1 grudnia 2014 r. do 18 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej.2. Sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem oraz bezpieczeństwem użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej, zarządzanych przez podmioty niefunkcjonujące w ramach urzędu gminy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do dnia zakończenia kontroli ¹), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Krzysztof Holli, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/149/2021 z dnia 29 września 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-44)</p>

¹ Czynności kontrolne zakończono dnia 6 grudnia 2021 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2021 Urząd podejmował działania dla zapewnienia należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej, jednak nie zawsze były one realizowane prawidłowo.

Urząd w kontrolowanym okresie prowadził ewidencję gminnych obiektów użyteczności publicznej (dalej: „ewidencja”) zawierającą rzetelne i aktualne dane, a zadania związane z utrzymaniem i użytkowaniem administrowanych przez Urząd gminnych obiektów użyteczności publicznej (dalej: „obiekt”) powierzono pracownikom Urzędu i uwzględniono je w ich zakresach obowiązków. W Urzędzie funkcjonowały procedury i zasady utrzymania obiektów w należyтым stanie oraz bezpiecznego użytkowania, w tym obejmujące zasady weryfikacji stanu obiektów, bezpieczeństwa pożarowego, udzielania pierwszej pomocy i postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji szczególnych lub zdarzeń nadzwyczajnych w Urzędzie. Dla obiektów i urzędzeń zapewniono prawidłowe prowadzenie wymaganych dokumentów eksploatacji (w tym m.in. książki obiektów, dzienniki konserwacji), na bieżąco i terminowo przeprowadzono kontrole okresowe. Podejmowano działania w celu zapewnienia utrzymania obiektów w należyтым stanie oraz ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Nadzór nad utrzymaniem oraz bezpieczeństwem użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej, zarządzanych przez podmioty niefunkcjonujące w ramach Urzędu, w badanym okresie, prowadzony był nierzetelnie i polegał jedynie na niesprecyzowanych przez Urząd działaniach bieżących, które nie były w żaden sposób dokumentowane.

Nie określono procedur sprawowania nadzoru nad przekazanymi do użytkowania obiektami, ograniczał się on do pozyskiwania co roku informacji o stanie realizacji kontroli zarządczej przez zarządców obiektów.

Burmistrz posiadał ograniczone informacje o przeprowadzonych kontrolach w zakresie utrzymania i zapewnienia bezpieczeństwa przekazanych obiektów, ale nie pozyskiwał ich dokumentacji, a także nie monitorował i nie egzekwował wykonania decyzji, postanowień i zaleceń w ich wyniku sformułowanych.

Efektom sprawowania ograniczonego nadzoru nad obiektami był brak posiadania pełnej i rzetelnej wiedzy na temat utrzymania tych obiektów w należyтым stanie i zapewnieniu bezpieczeństwa użytkownikom tych obiektów.

Ustalone nieprawidłowości dotyczyły:

- Braku Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (dalej: „instrukcja”) dla Remizy OSP Czersk i Odry, mimo iż ww. obiekty posiadały kubaturę brutto powyżej 1000 m³, wymagającą posiadanie instrukcji;
- Braku przeciwpożarowego wyłącznika prądu w Remizie OSP w Czersku, który był wymagany dla stref pożarowych o kubaturze przekraczającej 1000 m³;
- nie poddawaniu cyklicznym przeglądom przeciwpożarowych wyłączników prądu w Remizach OSP Złe Mięso i OSP Odry, mimo iż przeciwpożarowe wyłączniki prądu były na wyposażeniu obiektów;
- sprawowania ograniczonego nadzoru nad obiektami przekazanymi zarządcom funkcjonującym poza Urzędem.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej

1.1. Przygotowanie do realizacji zadań zapewniających utrzymanie i bezpieczne użytkowanie obiektów użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W Urzędzie prowadzono ewidencję gminnego zasobu nieruchomości w oparciu o art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (dalej: „ustawa ogn”)⁵, która składała się z trzech części: rejestru mienia gminnego; wykazu obiektów pod nazwą „Zestawienie gminnych obiektów użyteczności publicznej w Gminie Czersk” (dalej: „ewidencja”) oraz wykaz pozostałych obiektów gminnych. Ewidencję prowadzono w formie elektronicznej, w programie Excel.

Liczba obiektów wykazana według stanu na dzień 31 sierpnia 2021 r. nie zmieniała się w okresie objętym kontrolą i według stanu odpowiednio na dzień 31 grudnia lat 2018-2020 i 30 września 2021 r. wynosiła 111 obiektów⁶, w tym pięćdziesiąt budynków.

Ewidencja zawiera m.in. informacje dotyczące: użytkownika lub zarządcy danego obiektu, podstawy prawnej władania tym obiektem, a także jego przeznaczenia, położenia, kubatury i powierzchni użytkowej.

Burmistrz wyjaśnił, że ewidencja nie zawiera informacji dotyczących utrzymania i użytkowania obiektów oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego i higieny pracy. Dane w zakresie stanu obiektów znajdowały się w protokołach z kontroli okresowych obiektów i urzędzeń w nich zainstalowanych, wynikających z przepisów szczegółowych, w tym w szczególności z ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (dalej: „Prawo budowlane”)⁷. Bieżącym utrzymaniem poszczególnych obiektów zajmowali się ich zarządcy lub użytkownicy, którzy weryfikowali na bieżąco konieczność przeprowadzenia prac remontowych lub modernizacyjnych oraz podejmowali działania w tym zakresie. Podstawę do określenia potrzeb w zakresie remontów i modernizacji budynku Urzędu oraz Centrum Informacji Turystycznej (dalej: „CIT”) stanowiły informacje zawarte w ww. dokumentach. Harmonogram realizacji zadań wynikał z terminów określonych w protokołach z przeglądów i kontroli oraz był uzależniony od zabezpieczenia na ten cel środków w planie finansowym Urzędu.

(akta kontroli str. 128-163)

W okresie objętym kontrolą do zarządzania podmiotom нефункционирующим w ramach Urzędu przekazano łącznie sześć obiektów:

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 ze zm.

⁶ W ewidencji obiekty podzielono je na poszczególne rodzaje: Centrum Usług Społecznych, Gminne Centrum Kultury, Przedszkola Samorządowe, Szkoły Podstawowe, Zespoły Szkół, Administrację Zasobów Komunalnych, Urząd Miejski, Ośrodek Zdrowia.

⁷ Dz.U z 2020 r. poz. 1333, ze zm.

- a) Administracji Zasobów Komunalnych w Czersku: budynek poszkolny w Łubnej, w trwały zarząd, na podstawie decyzji WP.6844.2.2013.2020 z dnia 27 sierpnia 2020 r., budynek poszkolny w Lipkach Górnych, w trwały zarząd, na podstawie decyzji WP.6844.2.2013.2020 z dnia 2 stycznia 2020 r.
- b) Gminnemu Centrum Kultury w Czersku: budynek świetlicy wiejskiej w Gutowcu, na podstawie umowy użyczenia WP.6850.5.1.2019 z dnia 27 maja 2019 r.; budynek świetlicy wiejskiej w Klaskawie, na podstawie umowy użyczenia WP.6850.5.2.2019 z dnia 27 maja 2019 r.; budynek świetlicy wiejskiej w Krzyżu, na podstawie umowy użyczenia WP.6850.5.3.2019 z dnia 27 maja 2019 r.
- c) Centrum Usług Społecznych w Czersku: budynek administracyjny w trwały zarząd, na podstawie decyzji WR.6844.5.2017 z dnia 2 stycznia 2018 r.

(akta kontroli str. 128-163)

Badanie dziesięciu⁸ dobranych celowo obiektów należących do Gminy Czersk pod kątem ich ujęcia w wybranych ewidencjach i dokumentach Urzędu wykazało m.in., że:

- dwa obiekty przekazano podmiotom na podstawie decyzji określających trwały zarząd dla obiektu;
- cztery obiekty przekazano podmiotom na podstawie umów użyczenia;
- jeden obiekt przekazano w zarząd Jednostce budżetowej Urzędu (Administracji Zasobów Komunalnych, dalej: „AZK”) na podstawie §3 ust.1 a statutu AZK, tj. – „przedmiotem działalności AZK jest zarządzanie i administrowanie nieruchomościami lokalowymi (zabudowanymi), wraz z terenem niezbędnym do ich obsługi, będącymi własnością Gminy, w rozumieniu ustawy ustawa ogn, stanowiącymi 100% własności Gminy oraz pozostających w samoistnym posiadaniu Gminy”;
- trzy obiekty były własnością Gminy Czersk;
- każdy z dziesięciu obiektów ujęto w ewidencji środków trwałych Urzędu;
- każdy z dziesięciu obiektów ujęto w ewidencji;
- dane dot. ww. obiektów, ujęte w ewidencji były zgodne z danymi w powiatowej ewidencji gruntów i budynków, w zakresie właścicieli nieruchomości oraz innych podmiotów, w których władaniu lub gospodarowaniu się znajdowały, a także przeznaczenia, funkcji użytkowych i ogólnych danych technicznych⁹.

(akta kontroli str. 845-887)

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2021 r. Gmina Czersk: sprzedała jeden obiekt (były budynek OSP w Krzyżu), zakończyła budowę jednego obiektu (nowy budynek OSP w Krzyżu), a trzy obiekty rozbudowała

⁸ Próba dotyczy obiektów zróżnicowanych ze względu na charakter użytkowania: budynków administracyjno – biurowych, np. siedzib ośrodków pomocy społecznej lub ośrodków sportu i rekreacji; domów kultury, w tym kin lub sal teatralnych; świetlic; remiz ochotniczej straży pożarnej; hal widowiskowych lub sportowych; obiektów szkół, przedszkoli lub żłobków, w tym sal gimnastycznych; basenów; stadionów lub boisk sportowych; obiektów targowisk. Wybrano: Urząd Miejski w Czersku, ul. Kościuszki 27, Czersk; Urząd Miejski w Czersku, ul. Kościuszki 27 A, Czersk; Remiza OSP, ul. Starogardzka 42, Czersk; Remiza OSP, Odry, ul. Strażacka 12, Gotel; Remiza OSP, Zle Mięso13a, Łąg; Budynek Domu Kultury w Łęgu; Budynek Świetlicy wiejskiej w Gutowcu; Budynek Szkoły Podstawowej w Gotelciu; Hala Sportowa w Czersku; Ogólnodostępny plac zabaw w Klaskawie.

⁹ Naczelnik Wydziału Planowania i Gospodarki, na podstawie Umowy nr GN 74301-/310/2005 z dnia 7 grudnia 2005 r. zawartej pomiędzy Starostą Chojnickim a Burmistrzem Miasta i Gminy Czersk miała nieodpłatny dostęp na czas nieokreślony do zbioru danych Starosty Chojnickiego o nazwie „Ewidencja Gruntów, Budynków i Lokal”.

(rozbudowa Szkoły w Łęgu; rozbudowa i przebudowa budynku edukacyjnego Szkoły Podstawowej w Czersku; rozbudowa części budynku Ośrodka Profilaktyki Alkoholowej w Czersku). Obiektów rozbudowanych nie ujęto w gminnej ewidencji środków trwałych, gdyż wcześniej przekazano je decyzjami w trwały zarząd poszczególnym jednostkom. Obiekt sprzedany wykreślono z ww. ewidencji.

(akta kontroli str. 888-929)

1.1.2. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu¹⁰ (dalej: „Regulamin Organizacyjny”) określono wydziały odpowiedzialne za zadania związane z utrzymaniem i użytkowaniem obiektów, tj.:

- a) Wydział Inwestycji i Infrastruktury, do którego należała realizacja spraw z zakresu m.in.: planowania, opracowywania dokumentacji, realizowania i rozliczania przedsięwzięć inwestycyjnych oraz remontów; gospodarki komunalnej;
- b) Wydział Planowania i Gospodarki, do którego należała realizacja spraw z zakresu m.in.: gospodarowania nieruchomościami Gminy Czersk;
- c) Wydział Bezpieczeństwa i Środowiska, do którego należała realizacja spraw z zakresu m.in.: bezpieczeństwa i porządku publicznego; zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom; zarządzania kryzysowego; ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej; współpracy z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej (dalej: „OSP”); obrony cywilnej; wojskowości;
- d) Wydział Organizacyjno-Prawny, do którego należało zapewnienie m.in.: bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w Urzędzie; ochrony przeciwpożarowej Urzędu.

Realizację ww. zadań powierzono sześciu pracownikom Urzędu, co uwzględniono w ich zakresach obowiązków. Zadania powierzono odpowiednio: Naczelnik Wydziału Planowania i Gospodarki (posiada wykształcenie wyższe w zakresie administracji państwa i samorządu oraz zarządzania firmą. Odbiła trzy szkolenia w zakresie związanym z realizacją zadań. Posiada 21 letnie doświadczenie zawodowe w jednostce samorządu terytorialnego (dalej: „j.s.t.” ww. zakresie); Naczelnikowi Wydziału Inwestycji i Infrastruktury (posiada wykształcenie wyższe w zakresie: ekonomii i finansów, administracji samorządowej i finansów publicznych oraz studia podyplomowe w zakresie kontraktów na roboty budowlane według polskich i międzynarodowych procedur. Odbił pięć szkoleń w zakresie związanym z realizacją zadań. Posiada 16 letnie doświadczenie zawodowe w j.s.t.); Naczelnikowi Wydziału Bezpieczeństwa i Środowiska (posiada wykształcenie wyższe w zakresie inżynierii środowiska. Odbił dwa szkolenia w zakresie związanym z realizacją zadań. Posiada 23 letnie doświadczenie zawodowe w j.s.t.); Inspektorowi ds. obsługi sekretariatu w Wydziale Organizacyjno-Prawnym (posiada wykształcenie wyższe w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem i administracji publicznej oraz studia podyplomowe w zakresie przygotowanie pedagogiczno-metodyczne. Odbiła 8 szkoleń w zakresie związanym z realizacją zadań, w tym dotyczących m.in.: zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników, Systemu Językowo-Migowego, udzielania pomocy przedmedycznej, auditora wewnętrznego. Posiada dwuletnie doświadczenie zawodowe w j.s.t.),

¹⁰ Zarządzenie Nr 65/19 Burmistrza Czerska z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Czersku.

Dozorcy monitoringu (obaj posiadają wykształcenie zawodowe, pełnią swoją funkcję od 2 lipca 2019 r.)

Burmistrz sporządził wykaz sześciu pracowników Urzędu, którzy powinni być zawiadomieni o fakcie powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Byli to według funkcji: Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Skarbnik, Sekretarz, Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa i Środowiska i Naczelnik Wydziału Inwestycji i Infrastruktury.

W ramach oględzin Urzędu¹¹ stwierdzono m.in., że Urząd wraz z CIT wyposażono w trzy apteczki pierwszej pomocy zlokalizowane w: sekretariacie Urzędu, oraz dwóch pozostałych pomieszczeniach biurowych¹². W udzielaniu pierwszej pomocy przeszkolono w dniu 28 kwietnia 2014 r. dwóch pracowników Urzędu pracujących w: sekretariacie (pokój nr 41) i w pomieszczeniu biurowym (nr 36).

Wyniki oględzin zostały potwierdzone wynikami kontroli Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chojnicach (dalej: „PSSE”), w ramach kontroli zleconej przez NIK, na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK (dalej: „kontrola zlecona”) w zakresie m.in. podpisania przez Gminę Czersk umowy z lekarzem profilaktykiem na świadczenie usług medycznych i uzgodnienia z nim lokalizacji apteczek.

(akta kontroli str. 76-107, 151-223, 281, 839-844, 2099-2113)

- 1.1.3. W Urzędzie obowiązywały ogólne oraz szczegółowe instrukcje z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (dalej: „BHP”), instrukcja o udzielaniu pierwszej pomocy w razie wypadku, a także instrukcja udzielania pierwszej pomocy. Instrukcje ogólne oraz instrukcja o udzielaniu pierwszej pomocy w razie wypadku, a także instrukcje udzielania pierwszej pomocy rozmieszczono w widocznych miejscach w Urzędzie.

(akta kontroli str. 151-163, 259-261, 266-275, 280, 282-434)

Burmistrz poinformował, że w zakresie utrzymania obiektów w należytym stanie oraz ich bezpiecznego użytkowania opierano się na obowiązujących przepisach szczegółowych z zakresu m.in. BHP, ochrony przeciwpożarowej i Prawa budowlanego. Obiekty poddawano okresowym kontrolom, co stanowiło również źródło informacji o bieżącym ich stanie.

(akta kontroli str. 151-163)

W Urzędzie oraz na terenie Gminy Czersk w okresie objętym kontrolą funkcjonował Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego (dalej: „GPZK”) (od 2012 r., ostatnia aktualizacja zatwierdzona przez Starostę Chojnickiego w dniu 24 lutego 2021 r.) W GPZK zdefiniowano dwadzieścia potencjalnych zagrożeń mogących wystąpić w Urzędzie i na terenie Gminy Czersk, dotyczyły m.in.: zakłócenia funkcjonowania systemów i usług telekomunikacyjnych, zakłócenie w systemie energetycznym, silnego wiatru, zdarzeń o charakterze terrorystycznym. Dla każdego z ww. zagrożeń szczegółowo opisano sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia. Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa i Środowiska według zakresu obowiązków i zadań ww. wydziału brał udział przy aktualizacji GPZK. Sześciu pracowników Urzędu według funkcji: Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Skarbnik, Sekretarz, Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa

¹¹ Oględziny Urzędu odbyły się dnia 20 października 2021 r. w obecności m.in. specjalisty w dziedzinie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego (powołanego na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o NIK).

¹² W Urzędzie znajdowały się dwa takie punkty – w Sekretariacie (pokój nr 41) oraz w pokoju nr 36 pracowników biurowych Urzędu, a w Centrum Informacji Turystycznej na poziomie 1, w sali wykorzystywanej okazjonalnie na potrzeby posiedzeń organów kolegialnych.

i Środowiska i Naczelnicy Wydziału Inwestycji i Infrastruktury było przypisanych do poszczególnych potencjalnych zagrożeń (łącznie 20), gdzie opisano szczegółowo sposób postępowania przez ww. pracowników Urzędu w przypadku wystąpienia któregoś z zagrożeń.

(akta kontroli str. 932-954)

Na podstawie analizy próby dobranych celowo pięciu obiektów (Urząd, CIT, Remiza OPS Czersk, Remiza OSP Odry, Remiza OSP Złe Mięso) (dalej: „pięć obiektów”) pod kątem wdrożenia i aktualizacji zasad w zakresie utrzymania obiektów w należytym stanie oraz bezpiecznego użytkowania ustalono m.in., że:

- budynki Urzędu i CIT posiadały instrukcje. Instrukcję dla Urzędu zaktualizowano w marcu 2019 r. i we wrześniu 2020 r., zaś dla CIT opracowano instrukcję w lutym 2021 r. (w związku z przyjęciem budynku CIT w zasób gminny w styczniu 2021 r.);
- w budynku Urzędu i CIT nie było przewidywane jednoczesne przebywanie powyżej 50 osób, w związku z czym nie było obowiązku przeprowadzania praktycznego sprawdzania warunków ewakuacji;
- Instrukcje dla Urzędu i CIT zawierały elementy wymienione w §6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (dalej: „rozporządzenie ppoż.”)¹³, w tym m.in.: sposób postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia; warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania; sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią instrukcji;
- dla budynków OSP: Czersk (kubatura 1847,0 m³), Odry (kubatura 1157,8 m³) i Złe Mięso (kubatura 892,01 m³) nie sporządzono instrukcji bezpieczeństwa pożarowego;
- dla Urzędu i CIT przeprowadzono 18 stycznia 2021 r. analizę stanu zabezpieczeń ww. obiektów, w wyniku której stwierdzono m.in., że należy: poinformować wszystkich pracowników Urzędu i CIT o wyznaczonym miejscu zbiórki w przypadku ewakuacji budynku; przeprowadzić ćwiczenia mające na celu sprawdzenie ewakuacji z Urzędu i dojazdu do Urzędu wozu strażackiego OSP Czersk; odnowić i uzupełnić oznakowanie dróg ewakuacyjnych oraz urządzeń przeciwpożarowych Urzędu. Powyższe zalecenia wykonano, co stwierdzono m.in. w trakcie oględzin Urzędu z dnia 20 października 2021 r. i ewakuacji z dnia 18 listopada 2021 r.;
- w dniu 28 czerwca 2021 r. Komisja w składzie: Burmistrz, Sekretarz Gminy Czersk, Naczelnik Wydziału Inwestycji i Infrastruktury oraz Komendant OSP w Czersku wskazała, że należy: przesunąć bramę wjazdową od strony ul. Kościuszki w kierunku dziedzińca, co ułatwi wjazd pojazdów strażackich; oznakować i wyznaczyć drogę pożarową z powodu jej częstego zastawiania przez mieszkańców; ograniczyć wjazd samochodów na dziedzińiec Urzędu. Powyższe zalecenia zrealizowano w całości, co potwierdziły m.in. oględziny dokonane przez NIK w trakcie kontroli;

¹³ Dz.U. Nr 109 poz. 719 ze zm.

- ewakuację osób z Urzędu w ramach ćwiczeń w okresie objętym kontrolą przeprowadzono 10 stycznia 2018 r. i 18 listopada 2021 r., zaś ewakuację osób z CIT przeprowadzono 18 listopada 2021 r., co udokumentowano sprawozdaniami z ćwiczeń ewakuacyjnych.

(akta kontroli str. 939-931, 1020-1435)

Oględziny Urzędu wykazały m.in., że jest wyposażony w dwie klatki schodowe oraz cztery wejścia/wyjścia, z czego dwa są ogólnodostępne, a dwa pozostałe są czasowo zamknięte. Przy każdym z wyjść w pudełku za szybką znajdował się klucz do otworzenia drzwi. Nad każdym z wyjść znajdowała się informacja „Wyjście ewakuacyjne”, a do każdego z nich prowadziła prawidłowo oznakowana droga ewakuacyjna. Plan pomieszczeń na poszczególnych piętrach (w tym ich przeznaczenie) i instrukcja były zgodne z rozmieszczeniem pomieszczeń w Urzędzie. Na każdym z czterech pięter Urzędu umieszczono w widocznym miejscu plany ewakuacji, w sposób zapewniający łatwy dostęp do nich. Drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwały, zgodnie z planem z instrukcji, a ich usytuowanie było zgodne z planem w instrukcji. Wszystkie drogi ewakuacyjne, w tym drzwi wyjściowe były drożne (ich szerokość była nie mniejsza niż szerokość biegu klatki schodowej), umożliwiając bezpieczną ewakuację. Klucze do wszystkich pomieszczeń w Urzędzie, poza sekretariatem znajdowały się również w pokoju Sekretarza Gminy. Wyznaczone docelowe miejsce ewakuacji znajdowało się na parkingu przy siedzibie Urzędu i było zgodne z instrukcją.

Uczestniczący w oględzinach Urzędu Specjalista w dziedzinie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego nie stwierdził uwag i niezgodności odnośnie stwierzonego stanu z obowiązującymi w Urzędzie procedurami i ewentualnymi zagrożeniami.

(akta kontroli str.839-844)

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Chojnicach (dalej: „PINB”), w ramach kontroli zleconej dla budynków Urzędu i CIT i trzech OSP stwierdził m.in., że:

- zapewniono niezbędne warunki do korzystania z obiektu przez osoby niepełnosprawne w: Urzędzie (dostęp do biura obsługi interesantów bez progów, na wyposażeniu Urzędu znajdował się schodolaz (urządzenie służące do transportu po schodach osób ze szczególnymi potrzebami), w nowej części budynku zaprojektowano windę); CIT (znajduje się winda); OSP Czersk (brak progów przy wejściu, toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych);
- nie zapewniono niezbędnych warunków do korzystania z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami w OSP Odry;
- w OSP Złe Mięso był utrudniony dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami (w drzwiach występował niewielki próg).

(akta kontroli str. 2135-2176)

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Chojnicach (dalej: „PSP”), w ramach kontroli zleconej dla budynków Urzędu i CIT nie stwierdziła nieprawidłowości w powyższym zakresie. Dla w nw. trzech obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) Remiza OSP w Czersku: nie posiadała instrukcji; nie posiadała przeciwpożarowego wyłącznika prądu; nie przedstawiono aktualnego protokołu z badania sprawności oświetlenia ewakuacyjnego;

- b) Remiza OSP Odry: nie posiadała instrukcji; nie przedstawiono protokołu z badania przeciwpożarowego wyłącznika prądu;
- c) Remiza OSP Złe Mięso i Odry: nie przedstawiono protokołu z badania przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

(akta kontroli str. 2177-2244)

PSSE, w ramach kontroli zleconej stwierdziła m. in. że:

- w budynku Urzędu zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in.: biuro obsługi klienta znajdowało się na parterze budynku; istniała możliwość skorzystania ze schodolazu i toalety przystosowanej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wyznaczono miejsca parkingowe dla ww. osób;
- w budynku CIT zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in.: możliwość skorzystania z windy, toalety dla nich przystosowanej. Wyznaczono miejsca parkingowe dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- w budynku OSP Czersk zapewniono dostęp do toalety przystosowanej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str.2094-2134)

Burmistrz wyjaśnił, że przyjęte zasady w zakresie wymogów ppoż. na bieżąco weryfikowano i w razie potrzeby aktualizowano. W efekcie m.in. ewakuacji i określenia stanu bezpieczeństwa budynku Urzędu trwa jego dostosowywanie do wymagań przeciwpożarowych.

(akta kontroli str.151-163)

1.2. Wykonywanie zadań w celu zapewnienia należytego utrzymania bezpieczeństwa gminnych obiektów użyteczności publicznej

1.2.1. W wyniku badania książek obiektów budowlanych, prowadzonych dla pięciu obiektów, ustalono m.in., że:

- książki obiektów były zgodne ze wzorem określonym rozporządzeniem w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁴;
- wpisów dokonywały wyznaczone i upoważnione do tego osoby (pracownicy firm zewnętrznych), obejmowały one wszystkie elementy wskazane § 5 ww. rozporządzenia;
- zapisy w książkach obiektów odpowiadały wymaganiom określonym w art. 64 ust 1 ustawy Prawo budowlane, zawierały m.in.: dane identyfikacyjne obiektów; spis dołączonej dokumentacji; dane techniczne obiektów; plany sytuacyjne; dane dotyczące opracowań technicznych; dane dotyczące dokumentacji technicznej;
- do książek obiektów, zgodnie z art. 64 ust 3 Prawo budowlane dołączono wymagane dokumenty, w tym m.in.: protokoły z kontroli obiektów, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego oraz świadectwo charakterystyki energetycznej (dotyczy tylko CIT, dla OSP i Urzędu świadectwo nie było wymagane);
- w CIT, w związku z wyposażeniem obiektu w windę, prowadzono ewidencje z nią związane, w tym m.in.: księgę rewizyjną oraz dziennik

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz.U. z 2003 r. Nr 120 poz. 1134 ze zm.), dalej: „rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego”.

konserwacji wymagane rozporządzeniem w sprawie dozoru technicznego UTB¹⁵.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (dalej: „ustawa o charakterystyce energetycznej”)¹⁶, dla budynków podlegających ochronie na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dotyczy budynku Urzędu), nie ma obowiązku sporządzania świadectwa charakterystyki energetycznej.

(akta kontroli str.1079-1268)

1.2.2. W wyniku badania dokumentacji z kontroli okresowych (przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą) dla pięciu obiektów i eksploatowanym w nich urządzeniu UTB (dotyczy CIT), ustalono m.in., że:

- roczne i pięcioletnie okresowe kontrole ww. obiektów, wynikające z art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego obejmowały elementy wskazane w ww. przepisach i były przeprowadzane z wymaganą częstotliwością;
- roczne kontrole okresowe obejmowały m.in.: stan techniczny budynków i instalacji wskazanych w art. 62 ust 1 ustawy Prawo budowlane;
- pięcioletnie kontrole wynikające z art. 62 ust. 2 ustawy Prawo budowlane obejmowały m.in.: przydatność do użytkowania obiektu budowlanego, estetykę obiektu oraz jego otoczenia; instalację elektryczną i piorunochronną, osprzęt, zabezpieczenia i środki ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- protokoły z rocznych i pięcioletnich kontroli okresowych zawierały terminy wykonania zaleceń, zgodnie z art. 62a ust. 3 pkt 2 Prawa budowlanego;
- roczne i pięcioletnie kontrole okresowe przeprowadzały osoby posiadające odpowiednie uprawnienia, wymagane w art. 62 ust. 4-6 Prawa budowlanego;
- kwoty wydatków poniesione na kontrole okresowe w badanym okresie wyniosły łącznie 29,4 tys. zł, z tego w: 2018 r. 3,9 tys. zł, 2019 r. 4,8 tys. zł, 2020 r. 9,8 tys. zł, 2021 r. 10,9 tys. zł;
- urząd i CIT cyklicznie poddawano okresowym kontrolom w związku z wymogiem wynikającym z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków;
- obiekty trzech OSP nie były poddawane okresowym kontrolom na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o charakterystyce energetycznej budynków.

Burmistrz wyjaśnił, że Remiza OSP w Złym Mieście nie posiada systemu ogrzewania, zaś w Remizie OSP Czersk (ogrzewanie gazowe) i Remizie OSP Odry parametry kotłów są poniżej parametrów wymienionych w ustawie o charakterystyce energetycznej budynków, więc nie ma konieczności poddawania ich przeglądom okresowym.

(akta kontroli str. 1020-1435, 1915-1927)

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 30 października 2018 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji, napraw i modernizacji urządzeń transportu bliskiego (Dz.U. z 2018, poz. 2176 t.j.), dalej: „rozporządzenie w sprawie dozoru technicznego UTB”.

¹⁶ Dz.U z 2021 r. poz. 497.

- 1.2.3. Inspektor ds. obsługi sekretariatu w Wydziale Organizacyjno-Prawnym (w ramach zakresu czynności) sporządziła na potrzeby Urzędu instrukcje z zakresu m.in. BHP i udzielania pierwszej pomocy. Dokonała ocenę ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy potencjalnie zagrożonych koronawirusem SARS-COV-2 bez względu na miejsce ich lokalizacji. Ponadto w ramach analizy stanu BHP za 2018 r. 2019 r. i 2020 r., w związku z zagrożeniem czynnikami szkodliwymi i ryzykiem zawodowym opracowała oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy, występujących w Urzędzie oraz jednostkach organizacyjnych Gminy Czersk. W ramach profilaktyki podejmowano na bieżąco działania w celu ograniczenia stopnia zagrożenia na poszczególnych stanowiskach pracy.

(akta kontroli str. 151-185, 207-280, 282-434)

PSSE, w ramach kontroli zleconej, w zakresie BHP ustaliła m.in., że:

- systematycznie w: Urzędzie, CIT, OSP przeprowadzono okresowe kontrole przewodów kominowych, dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych; okresowe przeglądy instalacji gazowej i elektrycznej; windy (dotyczy CIT);
- stan techniczny i estetyczny zapewniający sprawne funkcjonowanie Urzędu, CIT i OSP; wykorzystywanie Remiz OSP tylko do celów statutowych jako obiektów zamkniętych potwierdzono w ramach kontroli zleconej.

(akta kontroli str. 2094-2134)

PINB, w ramach kontroli zleconej ustaliła m.in., że:

- zapewniono niezbędne warunki do korzystania z Urzędu, CIT, OSP Czersk i Złe Mięso przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Nie zapewniono takich warunków w OSP Odry;
- budynki Urzędu, CIT i OSP: Czersk, Odry i Złe Mięso znajdowały się w należyłym stanie technicznym zapewniającym bezpieczne użytkowanie.

(akta kontroli str. 2135-2176)

PSP, w ramach kontroli zleconej ustaliła m.in., że: obiekty wyposażono w podręczny sprzęt gaśniczy, legalizowany. Stan sprzętu, oznakowanie i dostęp – bez uwag.

(akta kontroli str. 2177-2244)

Zagadnienie opisujące zapewnienie odpowiednich warunków ewakuacji w pięciu obiektach szczegółowo opisano w pkt. 1.1.3.

- 1.2.4. Pracownicy Urzędu, w ramach realizowanych zadań wynikających z zakresów obowiązków, posiadali bieżącą wiedzę o stanie Urzędu w zakresie objętym kontrolą. Zlecali m.in. przeprowadzanie okresowych kontroli wymaganych w przepisach szczegółowych i zapoznawali się wynikami ww. kontroli.

Jak wyjaśnił Burmistrz, w kontrolowanym okresie nie przeprowadzono kontroli wewnętrznej lub audytu wewnętrznego w zakresie objętym kontrolą, gdyż nie określono ryzyka w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 1520-1532)

W kontrolowanym okresie z pięciu obiektów, jedynie Urząd został skontrolowany w zakresie objętym kontrolą przez dwa podmioty zewnętrzne: PSP (w 2017 r., decyzja z 2018 r.) i Państwową Inspekcję

Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Gdańsku, Oddział w Słupsku w 2020 r. (dalej: „PIP”).

PSP w dniach od 4 do 18 grudnia 2017 roku w budynku Urzędu przeprowadziła czynności kontrolno-rozpoznawcze, w wyniku czego wszczęto postępowanie administracyjne w zakresie uchybień ochrony przeciwpożarowej. Komendant PSP wydał w dniu 2 sierpnia 2018 roku decyzję i nakazał Gminie Czersk, z terminem wykonania do 31.12.2021 r.:

- a) wyposażenie budynku w przeciwpożarowy wyłącznik prądu (obowiązek nr 1);
- b) zaktualizowanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (obowiązek nr 2);
- c) wyposażenie budynku w oświetlenie awaryjne na drogach ewakuacyjnych (obowiązek nr 3);
- d) wyposażenie budynku w hydranty wewnętrzne (obowiązek nr 4).

W związku z powyższym:

- 1) w 2019 roku wykonano instalację oświetlenia awaryjnego na drogach ewakuacyjnych w "nowej" części Urzędu przed terminem 31 marca 2019 r.;
- 2) w 2019 roku wyposażono ww. budynek w przeciwpożarowy wyłącznik prądu przed 31 grudnia 2019 r. (termin wydłużony decyzją PSP z dnia 18 marca 2019 r.);
- 3) opracowano nową Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu Urzędu przed 31 marca 2019 r., której aktualna wersja została wprowadzona we wrześniu 2020 r.;
- 4) w 2020 r. opracowano dokumentację projektową dla dostosowania budynku do wymogów przeciwpożarowych wynikających z wprowadzonej instrukcji;
- 5) w maju 2020 r. opracowano ekspertyzę techniczną przeciwpożarową, którą zatwierdził Pomorski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej;
- 6) w 2021 r. w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na dostosowanie budynku Urzędu do obecnych wymogów przeciwpożarowych (Umowa nr WZ.271.45.2021 z dnia 02.09.2021 r.), w ramach której wykonano również system: hydrantów wewnętrznych, oddymiania klatki schodowej i oświetlenia ewakuacyjnego „starej części” budynku Urzędu. Termin realizacji prac określono w umowie z wykonawcą do 31 grudnia 2021 r.;
- 7) w 2020 r. wykonano zalecenie wynikające z kontroli rocznej stanu technicznego budynku Urzędu z dnia 18.02.2020 r. w zakresie wykonania remontu instalacji odgromowej (Umowa nr WZ.272.1.33.2020 z dnia 02.03.2020 r.);
- 8) wykonano zalecenie Komendanta OSP Czersk, wynikające z przeprowadzonej próby akcji gaśniczej, w zakresie wyznaczenia i oznakowania drogi pożarowej oraz przestawienia bramy wjazdowej na dziedziniec Urzędu (Umowa nr WI.272.1.44.2021 z dnia 18.08.2021 r.);

9) w lutym 2021 r., zaktualizowano instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla budynku CIT.

Komendant PSP w protokole z dnia 14 grudnia 2021 r. stwierdził realizację nałożonych na Urząd obowiązków nr 1-4 w zakresie dostosowania Urzędu do wymogów ppoż. i w swoim stanowisku z dnia 14 grudnia 2021 r. nie wniósł sprzeciwu ani uwag w sprawie uzyskania pozwolenia na użytkowanie Urzędu.

(akta kontroli str. 1079-1268, 1520-1548, 1751-1768, 1772-1795, 1805-1810, 1928-1939, 2180-2194)

Państwowa Inspekcja Pracy w dniach od 15 października do 26 listopada 2020 r. przeprowadziła kontrolę w zakresie wybranych zagadnień dotyczących prawa pracy i BHP dla wybranych pracowników Urzędu. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

(akta kontroli str.1538-1548)

W wyniku przeprowadzonych w kontrolowanym okresie dla pięciu obiektów:

- kontroli okresowych rocznych (art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego), z których sporządzono łącznie dwanaście protokołów, w ramach których sformułowano łącznie osiem zaleceń dotyczących m.in.: zabezpieczenia przeciwpożarowego podciągów; przemalowania krat; zdemontowania boazerii na ciągu komunikacyjnym w łączniku; uzupełnienia tynku na wykuszu nad wejściem i na wieżyczce; zamocowania słupka przy balustradzie wewnętrznej w dolnym biegu; wklejenia kolejnej warstwy papy zgrzewalnej na osnowie z włókniny syntetycznej; dostarczenia do obiektu nowych gaśnic; obłożenia blachą powlekaną boków lukarny. Zalecenia zrealizowano w terminach wskazanych w protokołach;
- kontroli okresowych pięcioletnich (art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego), z których sporządzono łącznie pięć protokołów, w ramach których sformułowano łącznie dwa zalecenia dla dwóch obiektów dotyczące m.in.: przemalowania krat w terminie do lutego 2022 r.; wymiany uszkodzonych płytek w garażu w termin do lutego 2022 r. W pozostałych trzech protokołach z kontroli okresowych pięcioletnich nie sformułowano zaleceń.

(akta kontroli str. 1020-1435)

W okresie objętym kontrolą organy zewnętrzne nie wydały decyzji nakładających na Burmistrza obowiązku podjęcia jakichkolwiek działań w związku z zaleceniami wskazanymi w kontrolach okresowych w ramach Prawa budowlanego. W związku z powyższym, na pracowników Urzędu nie nałożono żadnych kar.

(akta kontroli str. 1520-1532)

- 1.2.5. Burmistrz poinformował, że w okresie objętym kontrolą działania monitorujące stan pięciu obiektów i ich dostosowanie do wymogów: przeciwpożarowych, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych, BHP realizowano poprzez: bieżącą ocenę realizowanych zadań, w tym dotyczących toczących się procesów inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych, okresowe przeglądy warunków BHP, przeglądy instalacji i urządzeń oraz roczne i 5-letnie przeglądy stanu technicznego budynków.

W zakresie usuwania barier architektonicznych, w celu dostosowania Urzędu do możliwości korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami, Burmistrz z dniem 21 września 2020 r.¹⁷ powołał Koordynatora do spraw dostępności. Dnia 23 września 2020 r. wprowadzono Deklarację dostępności Urzędu i CIT. W dniu 26 października 2020 r. zakupiono schodolaz do budynku Urzędu, z wykorzystaniem dofinansowania ze środków PFRON. W marcu 2021 r. złożono pierwszy Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego (zgodnie z art. 11 ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹⁸). Opracowano informację w zakresie działalności Urzędu i CIT, którą umieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej i o której poinformowano wszystkich pracowników Urzędu. W dniu 23 sierpnia 2021 roku Koordynator do spraw dostępności opracował własną diagnozę do sporządzenia Planu działania na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dot. działań z zakresu architektonicznego, informacyjno-komunikacyjnego oraz audytu procedur wraz z Harmonogramem działań – delegacją odpowiedzialności poszczególnych pracowników lub podmiotów zewnętrznych oraz z kosztorysem.

Jak wyjaśnił Burmistrz, Diagnoza posłużyła do sporządzenia Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2021/2022.

W związku z planem działania na rzecz poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami na lata 2021/2022 Koordynator ds. dostępności skierował wniosek do Burmistrza o zabezpieczenie dodatkowych środków na zakup przenośnej, stanowiskowej pętli indukcyjnej dla wsparcia osób słabosłyszących (2,0 tys. zł) oraz specjalnych noszy ewakuacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami (5,0 tys. zł) - wniosek został przekazany do realizacji. W ww. wniosku Koordynator ds. niepełnosprawności zadeklarował, że w przypadku ogłaszania konkursów przez PFRON planowanych na koniec 2021 r. podjęte zostaną działania zmierzające do uzyskania dofinansowania przez Gminę Czersk, aby w jak największym stopniu dostosowywać Urząd do wymagań zawartych w ustawie o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W ocenie Burmistrza obiekty (OSP Czersk, OSP Odry i OSP Złe Mięso) nie wymagają opracowania planów w zakresie ich dostosowania do wymogów: techniczno-sanitarnych, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych, BHP. Dodał, że odnośnie dostosowania pięciu obiektów do wymogów przeciwpożarowych brak jest prawomocnych decyzji organów nadzoru, które uzasadniałyby planowanie i podejmowanie działań w tym zakresie.

W ocenie NIK uzasadnieniem planowania i podejmowania działań w ww. zakresie są powszechnie obowiązujące przepisy.

(akta kontroli str.1520-1837, 1928-1939)

W ramach badania pięciu obiektów ustalono, że w okresie objętym kontrolą podejmowano działania zapewniające ich utrzymanie w należytym stanie oraz dostosowania do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami:

¹⁷ Zarządzenie nr 486/20 Burmistrza Czerska w sprawie powołania Koordynatora do spraw dostępności.

¹⁸ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062 ze zm.) (dalej: „ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”)

a) w Urzędzie:

- w 2019 r. na przebudowę i adaptację pomieszczeń Urzędu wraz z dokumentacją przeznaczono 432,6 tys. zł ze środków własnych (z zaplanowanej kwoty 432,6 tys. zł);
- w 2020 r. zakupiono schodołaz gaśnicowy na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, na który przeznaczono 9,1 tys. ze środków własnych i 4,9 tys. zł z PFRON (w ramach zaplanowanych 15,0 tys. zł); zmodernizowano klimatyzację, na którą przeznaczono 14,8 tys. zł ze środków własnych (w ramach zaplanowanej kwoty 14,8 tys. zł);
- w 2021 r. zaplanowano modernizację elewacji frontowej i dostosowanie Urzędu do wymogów przeciwpożarowych. Ze środków własnych przeznaczono 324,0 tys. zł – zadanie realizowane do 31 grudnia 2021 r.;

b) w CIT:

- w 2019 r. wykonano modernizację Sali konferencyjnej, na którą przeznaczono 39,2 tys. zł z zaplanowanych 39,4 tys. (środki własne);
- w 2020 r. wykonano szklaną ściankę działową na parterze obiektu, na co przeznaczono 17,1 tys. zł z zaplanowanych 20,0 tys. zł (środki własne);
- w 2021 r. zakupiono i zamontowano klimatyzatory, na które przeznaczono 12,0 tys. zł w ramach takiej kwoty zaplanowanej ze środków własnych;

c) w OSP:

- w 2018 r. wykonano: remont poddasza i pomieszczeń, konserwację elektrycznego sprzętu oświetleniowego, zakupiono: materiały do ogrodzenia remizy i utwardzenia placu; klimatyzatory. Wydatkowano ze środków własnych 43,0 tys. w kwocie zaplanowanej na ww. cele;
- w 2019 r. wykonano: naprawę instalacji elektrycznej, naprawę kotła gazowego oraz zakupiono artykuły do doraźnych napraw. Wydatkowano ze środków własnych 4,3 tys. zł w kwocie zaplanowanej na ww. cele;
- w 2020 r. zamontowano klimatyzację, zmodernizowano instalację alarmu, wyremontowano murki ogniowe w remizie, wyremontowano dach. Ze środków własnych wydatkowano 122,6 tys. zł w ramach kwot zaplanowanych na ww. cele;
- w 2021 r. naprawiono bramę garażową, zamontowano okna, zamontowano antenę w celu poprawy łączności radiowej i zakupiono artykuły do doraźnych napraw. Wydatkowano 29,2 tys. zł z zaplanowanej na ww. cele kwoty ze środków własnych.

(akta kontroli str. 1915-1939)

1.2.6. Na podstawie badania pięciu obiektów stwierdzono, że przeznaczenie budynków (w tym sposób ich użytkowania) w kontrolowanym okresie nie uległ zmianie i było zgodne m.in.: z ewidencją gruntów i budynków, załączonymi książkami obiektów, dokumentacją projektową oraz decyzjami ich dotyczącymi.

(akta kontroli str. 845-887)

1.2.7. Na mocy zarządzeń Burmistrza wprowadzono rozwiązania w związku z pandemią COVID-19, które miały wpływ na bezpieczeństwo epidemiologiczne pracowników oraz osób korzystających z obiektu, w tym m.in.: wprowadzono możliwość wykonywania pracy zdalnej, a okresowo także pracy zmianowej; bezpośrednią obsługę interesantów ograniczono do 4 godzin dziennie; wydzielono specjalną strefę przyjmowania interesantów; wprowadzono obowiązek dezynfekcji oraz noszenia rękawiczek jednorazowych i maseczek ochronnych; ograniczono liczbę interesantów mogących jednocześnie przebywać w pomieszczeniach Urzędu; dopuszczono bezpośrednią obsługę w biurach po uprzednim wypełnieniu ankiety. Dopuszczono możliwość bezpośredniej obsługi w biurach, po uprzednim wypełnieniu ankiety. Obsługiwani byli tylko ci interesanci, którzy w ankiecie zadeklarowali, że nie występują u nich objawy infekcji oraz nie przebywają aktualnie na kwarantannie lub izolacji domowej.

Burmistrz wyjaśnił, że w pomieszczeniach Urzędu, w których obsługiwano największą liczbę interesantów (Urządzie Stanu Cywilnego, na stanowisku ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych, w sekretariacie oraz w Biurze Obsługi Interesanta) zamontowano na biurkach przezroczyste osłony ogradzające. We wszystkich pomieszczeniach pracy zapewniono co najmniej 1,5 m odstęp między biurkami, a ponadto w okresach zwiększonej ilości zachorowań, by ograniczyć liczbę pracowników jednocześnie przebywających w wieloosobowych biurach, wprowadzono pracę zmianową, gdzie między zakończeniem pracy przez pierwszą zmianę, a rozpoczęciem przez drugą, dodatkowo dezynfekowano pomieszczenia. W Urzędzie ustawiono ogólnodostępne dozowniki ze środkiem dezynfekującym. Każdego z pracowników na bieżąco wyposażano w maseczki ochronne, przyłbice, rękawiczki oraz środki dezynfekujące. Wprowadzono dodatkowe zasady ograniczające ryzyko zarażenia, w szczególności: wyposażono pomieszczenia sanitarne w środki dezynfekcyjne; okresowo (od marca do grudnia 2020 r.) wprowadzono codzienny pomiar temperatury wśród pracowników, aby w przypadku wystąpienia niepokojących objawów kierować takie osoby do wyspecjalizowanych służb medycznych; przed wejściami do Urzędu oraz na terenie obiektu wywieszono plakaty przypominające o obowiązku noszenia maseczek, dezynfekcji oraz zachowania dystansu społecznego; wprowadzono wymóg wypełnienia ankiety informacyjnej (w okresie od 5 października 2020 r. do 21 czerwca 2021 r.) w przypadku osób wchodzących na teren obiektu, poza wydzieloną strefę obsługi interesantów; dwukrotnie przeprowadzono dezynfekcję wszystkich klamek i poręczy w czasie każdego dnia pracy; wietrzono pomieszczenia poprzez otwieranie okien w biurach. Dodał, że w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo pracowników i interesantów Urzędu od 13 marca 2020 r. wprowadzono następujące zasady organizacji pracy w Urzędzie: okresowo zamknięto dla interesantów kasę zlokalizowaną na terenie Urzędu (przywrócono od 4 maja 2020 r.); okresowo zawieszono wszelkie wyjazdy służbowe, a w sytuacjach koniecznych wymagano uzyskanie indywidualnej zgody Pracodawcy; wprowadzono obowiązek załatwiania spraw służbowych między pracownikami Urzędu oraz z pracownikami jednostek organizacyjnych Gminy Czersk głównie telefonicznie lub mailowo; ograniczono do minimum osobiste przyjmowanie interesantów; nakazano zaniechanie podawania sobie ręki na powitanie i na pożegnanie; wprowadzono obowiązek bezwzględnego przestrzegania zasady

zachowania bezpiecznej odległości oraz stosowania środków dezynfekcyjnych w pomieszczeniach sanitarnych; przesyłki pocztowe i kurierskie przyjmowano tylko w Biurze Obsługi Interesanta, gdzie poddawano je kwarantannie w zamkniętej urnie do następnego dnia roboczego; zakazano zamawiania przesyłek prywatnych z adresem doręczenia do Urzędu.

W ocenie Burmistrza, z uwagi na odpowiednio szybkie zastosowanie przedstawionych wyżej rozwiązań, które miały pozytywny wpływ na bezpieczeństwo epidemiologiczne pracowników oraz osób korzystających z obiektu, nie wystąpiły problemy i przerwy w funkcjonowaniu Urzędu w warunkach pandemii COVID-19. Obsługa interesantów odbywała się nieprzerwanie przez cały okres epidemii.

(akta kontroli str. 1838-1914)

PSSE, w ramach kontroli zleconej, obejmującej pięć obiektów pod kątem działań związanych z pandemią COVID-19 potwierdziła ustalenia kontroli, że w związku z pandemią COVID-19 w obiektach wprowadzono rozwiązania w funkcjonowaniu, które miały wpływ na bezpieczeństwo epidemiologiczne pracowników oraz osób korzystających z obiektów.

(akta kontroli str. 2094-2134)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Remizy OSP Czersk i Odry nie posiadały Instrukcji, mimo iż obiekty posiadały kubaturę brutto, odpowiednio 1847,0 m³ i 1157,8 m³, dla której istniał obowiązek opracowania instrukcji¹⁹.

Burmistrz wyjaśnił, że w budynkach OSP Czersk i Odry nie były przeprowadzane kontrole w zakresie zgodnym z rozporządzeniem ppoż. Dodał, że w Jego ocenie Remizy Strażackie OSP nie spełniają kryterium budynku użyteczności publicznej z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dalej: „rozporządzenie w sprawie warunków technicznych”)²⁰. Dodał, że Remizy OSP są obiektami zamkniętymi, wykorzystywanymi sporadycznie tylko do celów statutowych. Nie stanowią obiektów użyteczności publicznej w myśl przytoczonego rozporządzenia, dlatego nie zlecono opracowania dla nich instrukcji. Ponadto stwierdził, że ustalenia kontroli PSP stanowią potencjalną podstawę wszczęcia przez organy nadzoru postępowań administracyjnych i wydania stosownych decyzji, w których zostaną potwierdzone ewentualne nieprawidłowości oraz wyznaczone terminy ich usunięcia. Dopiero takie prawomocne decyzje mogą stanowić podstawę do podjęcia działań zmierzających do usunięcia potwierdzonych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 930-931, 1915-1927, 2208-2232)

Zgodnie z podziałem budynków ze względu na bezpieczeństwo pożarowe określonym w §209 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych remizy OPS posiadały kategorię zagrożenia ludzi ZL III, co oznaczało, że są budynkami użyteczności publicznej i należy sporządzić dla nich instrukcje. W ocenie NIK decyzja organu nadzoru nie kreuje obowiązku stosowania obowiązujących przepisów. Jej istotą jest wyegzekwowanie

¹⁹ Zgodnie z §6 ust. 8 pkt 1 rozporządzenia ppoż. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego nie jest wymagana dla obiektów lub ich części, jeżeli nie występuje w nich strefa zagrożenia wybuchem, a ponadto kubatura brutto budynku lub jego części stanowiącej odrębną strefę pożarową nie przekracza 1 000 m³.

²⁰ Dz.U. 2019 poz. 1065 ze zm.

wykonania obowiązku określonego w przepisach, w związku ze stwierdzeniem, że podmiot go nie realizował.

2. Remiza OSP w Czersku nie posiadała przeciwpożarowego wyłącznika prądu, który jest wymagany dla stref pożarowych o kubaturze przekraczającej 1000 m³ zgodnie z §183 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych.

Burmistrz wyjaśnił, że przeciwpożarowy główny wyłącznik prądu rozłącza wszystkie obwody elektryczne poza tymi, które służą do zwalczania pożaru. Zastosowanie przeciwpożarowego wyłącznika prądu ma na celu pozostawienie zasilania obwodów i urządzeń do zwalczania pożaru. W ww. obiekcie nie ma urządzeń służących do zwalczania pożaru, dlatego główny wyłącznik prądu znajduje się w skrzynce rozdzielczej zlokalizowanej w pobliżu głównego wejścia do budynku.

Dodał, że ustalenia kontroli zleconej PSP stanowią potencjalną podstawę wszczęcia przez organy nadzoru postępowań administracyjnych i wydania stosownych decyzji, w których zostaną potwierdzone ewentualne nieprawidłowości oraz wyznaczone terminy ich usunięcia. Dopiero takie prawomocne decyzje mogą stanowić podstawę do podjęcia działań zmierzających do usunięcia potwierdzonych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1915-1927, 2208-2220)

W ocenie NIK należało w obiekcie zapewnić przeciwpożarowy wyłącznik prądu, który zgodnie z przepisami był wymagany dla strefy pożarowej obiektu o kubaturze przekraczającej 1000 m³. Ponadto decyzja organu nadzoru nie kreuje obowiązku stosowania obowiązujących przepisów. Jej istotą jest wyegzekwowanie wykonania obowiązku określonego w przepisach, w związku ze stwierdzeniem, że podmiot go nie realizował.

3. Dla Remiz OSP Odry i Złe Mięso nie przedstawiono protokołów z badania przeciwpożarowego wyłącznika prądu, ponieważ jak ustaliła PSP nie poddawano ich okresowym kontrolom, mimo iż przeciwpożarowe wyłączniki prądu były na wyposażeniu obiektów.

Burmistrz wyjaśnił, że przeciwpożarowy główny wyłącznik prądu rozłącza wszystkie obwody elektryczne poza tymi, które służą do zwalczania pożaru. Zastosowanie przeciwpożarowego wyłącznika prądu ma na celu pozostawienie zasilania obwodów i urządzeń do zwalczania pożaru. W ww. obiektach nie ma urządzeń służących do zwalczania pożaru, dlatego główny wyłącznik prądu znajduje się w skrzynce rozdzielczej zlokalizowanej w pobliżu głównego wejścia do budynku OSP Odry. Remiza OSP w Złym Mięsie nie jest wyposażona w przeciwpożarowy główny wyłącznik prądu, gdyż budynek nie stanowi strefy pożarowej o kubaturze przekraczającej 1000 m³, nie jest on wymagany.

Dodał, że ustalenia kontroli stanowią potencjalną podstawę wszczęcia przez organy nadzoru postępowań administracyjnych i wydania stosownych decyzji, w których zostaną potwierdzone ewentualne nieprawidłowości oraz wyznaczone terminy ich usunięcia. Dopiero takie prawomocne decyzje mogą stanowić podstawę do podjęcia działań zmierzających do usunięcia potwierdzonych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1915-1927, 2221-2244)

Kontrola zlecona PSP wykazała na wyposażeniu Remiz: OSP Złe Mięso i OSP Odry przeciwpożarowe wyłączniki prądu. W ocenie NIK wyposażenie ww. obiektów powinno być poddawane cyklicznym przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z wymogami określonymi w §3 ust. 2 i 3 oraz §4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia poż.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd w kontrolowanym okresie prowadził ewidencję gminnych obiektów użyteczności publicznej zawierającą rzetelne i aktualne dane, a zadania związane z utrzymaniem i użytkowaniem administrowanych przez Urząd obiektów powierzono pracownikom Urzędu i uwzględniono je w ich zakresach obowiązków. W Urzędzie funkcjonowały procedury i zasady utrzymania obiektów użyteczności publicznej w należytym stanie oraz bezpiecznego użytkowania, w tym obejmujące zasady weryfikacji stanu obiektów, bezpieczeństwa pożarowego, udzielania pierwszej pomocy i postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji szczególnych lub zdarzeń nadzwyczajnych. Dla obiektów i urządzeń zapewniono prawidłowe prowadzenie wymaganych dokumentów eksploatacji (w tym m.in. książki obiektów, dzienniki konserwacji), na bieżąco i terminowo przeprowadzano kontrole okresowe. Podejmowano działania w celu zapewnienia utrzymania obiektów w należytym stanie oraz ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ustalone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla Remizy OSP Czersk i Odry, mimo iż ww. obiekty posiadały kubaturę brutto wymagającą posiadanie takiej instrukcji;
- braku przeciwpożarowego wyłącznika prądu w Remizie OSP w Czersku, który był wymagany dla stref pożarowych o kubaturze przekraczającej 1000 m³;
- nie przedstawienia dla Remizy OSP Odry i Złe Mięso protokołów z badania przeciwpożarowego wyłącznika prądu, z powodu nieprzeprowadzenia takiego badania.

OBSZAR

2. Sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem oraz bezpieczeństwem użytkowania gminnych obiektów, zarządzanych przez podmioty niefunkcjonujące w ramach Urzędu

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie w Urzędzie, w zakresie zasad i trybów przekazywania w zarząd obiektów obowiązywały Uchwały Rady Miejskiej w Czersku:

a) Nr V/57/03²¹, w której określono m.in. zasady: nabywania nieruchomości (na własność, w użytkowanie wieczyste, w dzierżawę, w użyczenie), zbycia nieruchomości (w drodze: sprzedaży, oddania w użytkowanie wieczyste, zamiany, darowizny, najmu, dzierżawy, użyczenia, oddania w trwały zarząd, wkładu niepieniężnego do spółek, przekazania tworzonym przedsiębiorstwom i fundacjom), obciążenia nieruchomości (przez ustanowienie: użytkowania, służebności, zastawu, hipoteki), udzielania bonifikaty (i warunków jej stosowania) od ceny nieruchomości sprzedawanej w trybie bezprzetargowym.

b) Nr XV/190/19²², w której określono m.in. zasady: nabywania nieruchomości (na własność lub w użytkowanie wieczyste), zbycia nieruchomości (sprzedaży, oddania w użytkowanie wieczyste, zamiany, wkładu niepieniężnego do spółek, przekazania tworzonym przedsiębiorstwom i fundacjom), obciążenia nieruchomości (przez

²¹ Uchwała nr V/57/03 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 8 kwietnia 2003 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania na okres dłuższy niż trzy lata (t. j. – Dz. Urz. Woj. Pom. z 2013 r., poz. 353).

²² Uchwała nr XV/190/19 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania, obciążania nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania na okres dłuższy niż trzy lata (t. j. – Dz. Urz. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 127).

ustanowienie: użytkowania, służebności, zastawu, hipoteki), udzielania bonifikaty (i warunków jej stosowania) od ceny nieruchomości sprzedawanej w trybie bezprzetargowym.

(akta kontroli str. 1437-1491)

W kontrolowanym okresie, spośród 111 obiektów, dwa były zarządzane przez Burmistrza (dotyczy Urzędu i CIT), a pozostałe 109 obiektów przekazano do administrowania innym zarządcom w trybie: decyzji o trwałym zarządzie, PT (przekazanie środka trwałego zarządcy sprawującemu trwały zarząd na podstawie decyzji), własności w formie aktu notarialnego, umów użyczenia, przekazania w utrzymanie na podstawie statutu, umów użytkowania, z czego w drodze:

- a) decyzji o trwałym zarządzie przekazano łącznie 21 obiektów, w tym: dwa do Centrum Usług Społecznych, dwa Przedszkolu, pięć Szkołom podstawowym, siedem Zespołom Szkół, pięć Administracji Zasobów Komunalnych;
- b) PT przekazano łącznie osiem obiektów, w tym: jeden Gminnemu Centrum Kultury w Czersku, dwa Przedszkolom, cztery Szkołom Podstawowym, jeden Zespołowi Szkół;
- c) własności w formie aktu notarialnego przekazano łącznie cztery obiekty Gminnemu Centrum Kultury w Czersku;
- d) umów użyczenia przekazano łącznie 18 obiektów, w tym: trzy Gminnemu Centrum Kultury w Czersku, jeden Administracji Zasobów Komunalnych, 13 OSP; jeden Szkole;
- e) przekazania w utrzymanie na podstawie statutu łącznie 56 obiektów Administracji Zasobów Komunalnych;
- f) umów użytkowania przekazano łącznie dwa obiekty Ośrodkowi Zdrowia.

(akta kontroli str. 128-138)

Burmistrz wyjaśnił, że w zakresie zarządzania mieniem komunalnym, w okresie objętym kontrolą obowiązywały zasady i tryb przekazania w zarząd obiektów, określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²³ oraz ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o gospodarce nieruchomościami²⁴. Dodał, że w każdy poniedziałek, odbywały się narady z Naczelnikami wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu oraz dyrektorem Administracji Zasobów Komunalnych. Na naradach omawiano sprawy wynikające z zakresu prowadzonej działalności, w tym te dotyczące stanu użytkowanych obiektów oraz podejmowano decyzje o przystąpieniu do realizacji zadań niezbędnych do utrzymania obiektów w należytym stanie. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, odbywały się narady z kierownikami pozostałych gminnych jednostek organizacyjnych będących właścicielami, zarządcami lub użytkownikami gminnych obiektów, na których poruszano między innymi sprawy w ww. zakresie. Przebiegu ww. narad, jak i ustaleń z nich wynikających nie dokumentowano.

Nadzór nad budynkami Urzędu oraz CIT w zakresie ich stanu technicznego, w tym bezpieczeństwa p.poż., był sprawowany poprzez wykonywanie bieżących przeglądów przez pracowników Urzędu oraz zleczanych przeglądów instalacji i urządzeń, a także okresowych kontroli rocznych i pięcioletnich, wykonywanych przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje zawodowe. Wszystkie przeglądy instalacji i urządzeń oraz

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 ze zm.

przeglądy okresowe zlecano i wykonywano przed terminami upływu ważności posiadanych protokołów z poprzednich przeglądów.

W ocenie Burmistrza wymiernym efektem prowadzonego nadzoru była między innymi identyfikacja zagrożeń związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przeciwpożarowego w starej części budynku Urzędu, aktualizacja instrukcji oraz opracowanie dodatkowej nieobowiązkowej instrukcji dla budynku CIT, oraz podjęcie działań zmierzających do dostosowania stanu budynku Urzędu do zaleceń Komendanta PSP oraz treści instrukcji. Ponadto w okresie objętym kontrolą, w wyniku prowadzonego nadzoru, stwierdzono konieczność gruntownej modernizacji i rozbudowy monitoringu gminnego oraz systemów alarmowych zainstalowanych w budynkach zarządzanych przez Urząd. Zdiagnozowane potrzeby zostały zrealizowane lub są w trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 1437-1491, 1520-1532)

W wyniku badania pięciu²⁵ z 109 obiektów przekazanych zarządcom funkcjonującym poza Urzędem, ustalono m.in. że:

- cztery obiekty przekazano w formie umowy użyczenia, a jeden przekazano w utrzymanie na podstawie statutu. W umowach użyczenia zobowiązano biorących w użyczenie do utrzymania na przedmiocie umowy należytego ładu i porządku. Nie określono w nich kwestii sprawowania nadzoru nad zarządcami. W zarządzeniach Burmistrza przekazujących cztery obiekty nie określono zasad lub trybu sprawowania nadzoru;
- dla trzech z pięciu obiektów Urząd posiadał wiedzę w zakresie prowadzenia ksiąg obiektu budowlanego, przeprowadzenia okresowych kontroli, przeglądów, konserwacji (określonych w Prawie budowlanym) oraz przepisów przeciwpożarowych;
- żaden z pięciu obiektów nie był objęty gminnym monitoringiem.

(akta kontroli str. 1915-1939)

Burmistrz wyjaśnił, że obowiązek utrzymania i użytkowania obiektu w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymogami ochrony środowiska, zapewnienia ochrony przeciwpożarowej oraz utrzymywania obiektu w należytym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, spoczywa na podmiocie, który użytkuje ten obiekt, jako jego właściciel, trwały zarządca bądź biorący w używanie. Za funkcjonowanie konkretnych podmiotów, w tym ich utrzymanie w należytym stanie technicznym i estetycznym oraz bezpieczne i zgodne z przeznaczeniem użytkowanie odpowiadają osoby reprezentujące te podmioty w ramach sprawowanego zarządu.

Dodał, że możliwość sprawowania nadzoru nad podmiotami zewnętrznymi zarządzającymi obiektami została zagwarantowana w ramach powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Zarządzanie nieruchomościami uregulowane zostało całościowo w ustawie ogn. Zgodnie z powyższymi przepisami zarządzanie nieruchomością polega na podejmowaniu decyzji i dokonywaniu czynności mających na celu w szczególności zapewnienie właściwej gospodarki ekonomiczno-finansowej nieruchomości, zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania i właściwej eksploatacji nieruchomości,

²⁵ Dotyczy obiektów: Świątlicy Wiejskiej w Gutowcu, Budyńku Socjalnego przy boisku w Rytlu, Remizy OSP w Czersku, Remizy OSP w Odrach i Remizy OSP w Żym Mieście.

zapewnienie właściwej gospodarki energetycznej w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, bieżące administrowanie nieruchomością, utrzymanie nieruchomości w stanie nie pogorszonym zgodnie z jej przeznaczeniem, uzasadnione inwestowanie w nieruchomość. Zarządca nieruchomości odpowiada zgodnie z prawem za terminową kontrolę stanu technicznego budynku. Nadzór nad podmiotami zewnętrznymi realizowany był w sposób ciągły i okresowy. Ponadto stwierdził, że ramach bieżącej współpracy z jednostkami organizacyjnymi odbywały się cykliczne narady z ich kierownikami, na których gmina była na bieżąco informowana o stanie obiektów oddanych w zarząd lub użytkowanie i ewentualnych potrzebach w tym zakresie. Tym samym w ten sposób sprawowany był bieżący nadzór nad zarządcami lub użytkownikami obiektów. Ponadto stwierdził, że zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych²⁶, każdy kierownik jednostki zobowiązany jest do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, którą stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, w tym również zadań w zakresie stanowiącym przedmiot kontroli. Tym samym w ten sposób sprawowano okresowy nadzór nad zarządcami lub użytkownikami obiektów. Dodał, że każdy kierownik gminnej jednostki organizacyjnej odpowiada za jej funkcjonowanie oraz realizację celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Dotyczy to również zadań w zakresie stanowiącym przedmiot kontroli. W związku z powyższym nie ma potrzeby dalszego zabezpieczania interesów gminy w przypadku niewłaściwego wykonywania obowiązków przez zarządców lub użytkowników obiektów.

(akta kontroli str.1437-1491, 1520-1532)

Kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych za okres objęty kontrolą składali Burmistrzowi oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za każdy roku budżetowy.

(akta kontroli str. 1549-1690)

- 2.2. Burmistrz za kontrolowany okres w ramach sprawowanego nadzoru posiadał informacje dla dwóch obiektów dotyczące wyników dwóch kontroli przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne w zakresie utrzymania i zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania obiektów przekazanych do zarządzania innym podmiotom, w tym zasad bezpiecznego utrzymania lub użytkowania obiektów.

Burmistrz wyjaśnił w zakresie pozostałych obiektów przekazanych zarządcom, informacje w ww. zakresie posiadali zarządcy poszczególnych obiektów, a monitoring ich działań odbywał się poprzez cykliczne (comiesięczne) spotkania oraz składanie przez ww. zarządców oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za każdy roku budżetowy. Dodał, że pracownicy Urzędu nie przeprowadzali u zarządców obiektów kontroli w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 1520-1532)

W wyniku badania 10²⁷ ze 109 przekazanych do użytkowania obiektów, dla których właściwe organy przeprowadzały kontrole w zakresie bezpiecznego utrzymania lub użytkowania obiektów, ustalono, że:

²⁶ Dz. U. 2021 poz. 305.

²⁷ Trzy OSP, siedem obiektów zarządzanych przez Gminne Centrum Kultury.

- obowiązki w zakresie bezpiecznego utrzymania lub użytkowania obiektów Burmistrz (w ramach umów użyczenia i aktów własności) scedował na zarządców obiektów;
- dla żadnego z obiektów nie określono sposobu realizacji nadzoru (w tym przez pracowników Urzędu), a obowiązek wykonania zaleceń w związku z okresowymi kontrolami spoczywał na zarządcach, w ramach obowiązków wynikających z zapisów umów użyczenia lub statutu;
- w obiektach przeprowadzono łącznie 40 kontroli, w ramach których stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.: pęknięć elewacji, naprawy zerwanych rynien i uszkodzonych rur spustowych, naprawy posadzki, uzupełnienia desek w podbitce; wklejenia brakujących płytek oraz wymiany uszkodzonych, wykonania remontu schodów, malowania wnętrza całego budynku;
- urząd nie posiadał protokołów sporządzonych w wyniku przeprowadzonych kontroli oraz nie miał wiedzy w zakresie podejmowanych przez zarządców obiektów działań związanych z realizacją zaleceń²⁸.

(akta kontroli str. 1269-1435, 1940-2093)

2.3. Urząd w okresie objętym kontrolą dla dwóch obiektów przekazanych w zarząd²⁹ monitorował dostosowanie obiektów do obowiązujących wymogów:

- a) Komendant PSP w wydanej decyzji³⁰ nałożył na Dyrektora (zarządcę budynku) Ośrodka Kultury w Rytle następujące obowiązki: opracowanie Instrukcji; usunięcie sufitu podwieszanego z materiału łatwopalnego oraz okładziny ścienne z materiałów łatwopalnych; wyposażenie korytarzy będących drogą ewakuacyjną oświetloną wyłącznie światłem sztucznym w oświetlenie ewakuacyjne; zapewnienie nieprzekraczalnej dopuszczalnej długości dojścia ewakuacyjnego w budynku; wyposażenia budynku w punkty poboru wody do celów przeciwpożarowych, z zasilaniem zapewnionym co najmniej przez dwie godziny z hydrantów wewnętrznych; zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

W związku z powyższym Gmina Czersk zleciła opracowanie dokumentacji projektowej w ww. zakresie (umowa z dnia 14 lutego 2019 r.). W celu pozyskania środków na realizację decyzji Komendanta PSP złożono wnioski o dofinansowanie inwestycji do programu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych – Gmina Czersk uzyskała dofinansowanie 9,9 mln zł – realizację zadania przewidziano w 2022 roku;

- b) Komendant PSP w wydanej decyzji³¹ nałożył na Dyrektora (zarządcę budynku) Szkoły Podstawowej nr 2 następujące obowiązki: podzielenie korytarza na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych, zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu w strefie pożarowej;

²⁸ Informacje w zakresie ustalonych nieprawidłowości oraz podjętych działań w związku z realizacją zaleceń, wraz z protokołami z kontroli okresowych, na potrzeby kontroli NIK przekazali poszczególni zarządcy obiektów.

²⁹ Ośrodek Kultury w Rytle i Szkoła Podstawowa nr 2.

³⁰ Decyzja nr PR-II. 5580.4.02.3.2014.MW z dnia 6 maja 2014 r., przekazana przez Dyrektora Ośrodka Kultury w Rytle do Urzędu w 2018 r.

³¹ Decyzja nr PR.5580.11.6.2020.AK z dnia 23 października 2020 r.

zapewnienie dopuszczalnej długości dojścia ewakuacyjnego z sal dydaktycznych na II piętrze zgodnie z przepisami budowlanymi w zakresie długości dojść ewakuacyjnych w strefie ZL III; wyposażenie parteru i I piętra budynku w hydranty 25 zapewniając pokrycie powierzchni strefy pożarowej.

Gmina Czersk zleciła (umowa z dnia 4 stycznia 2021 r.) wykonanie dokumentacji projektowej niezbędnej do realizacji decyzji Komendanta PSP. Złożyła wniosek o dofinansowanie inwestycji 12,5 mln zł do programu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych, jednak nie uzyskała dofinansowania.

Dla ww. obiektów opracowano plany ich dostosowania do obowiązujących wymogów dotyczących stanu: techniczno-sanitarnego; przeciwpożarowego; w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych oraz BHP.

(akta kontroli str. 1520-1837)

Burmistrz wyjaśnił, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa każda przebudowa lub rozbudowa istniejącego budynku wymaga jego dostosowania dla osób ze szczególnymi potrzebami i obowiązek ten jest realizowany w ramach przygotowywanych bądź toczących się procesów remontowych lub inwestycyjnych.

(akta kontroli str.1520-1537)

2.4. W wyniku analizy:

- a) Rejestru Skarg i Wniosków – Skargi i Wnioski Załatwiane Bezpośrednio (w tym na jednostki podległe)³²;
- b) Rejestru Skarg, Wniosków i Petycji Złożonych do Rady Miejskiej w Czersku (kadencja 2018-2023)³³:

stwierdzono, że zapisy w ww. rejestrach nie zawierały zgłoszeń dotyczących nieodpowiedniego stanu obiektów (w tym w zakresie spełnienia wymagań przepisów budowlanych, przeciwpożarowych, sanitarno – higienicznych lub BHP, a także obejmujących sytuacje kryzysowe) oraz innych nieprawidłowości.

(akta kontroli str.1436)

Burmistrz wyjaśnił, że w Urzędzie nie prowadzono ewidencji zgłoszeń dotyczącej nieodpowiedniego stanu obiektów, gdyż w przepisach prawa nie ma takiego obowiązku. Źródłem wiedzy o nieodpowiednim stanie budynków były ustalenia i decyzje uprawnionych zewnętrznych organów nadzoru oraz informacje od kierowników gminnych jednostek organizacyjnych gminy przekazywane Burmistrzowi w ramach cyklicznych comiesięcznych spotkań. Ponadto stwierdził, że wszystkie zadania o charakterze remontowym lub inwestycyjnym realizowane w okresie objętym kontrolą mają swoje odzwierciedlenie w planach finansowych jednostek organizacyjnych gminy, budżecie gminy oraz wieloletniej prognozie finansowej. W konsekwencji znajdują się również w sprawozdaniach z wykonania budżetu za poszczególne lata.

(akta kontroli str. 1520-1537, 1826-1836)

2.5. Burmistrz poinformował, że w Urzędzie w okresie objętym kontrolą podejmowano działania informacyjno-edukacyjne skierowane

³² Zweryfikowano poz.: 1-7 z 2018 r.; poz. 1-12 z 2019 r.; poz. 1-2 z 2020 r. i poz. 1 z 2021 r.

³³ Zweryfikowano poz.: 1 – 18 (wpisy od 26 listopada 2018 r. do 18 maja 2021 r.).

do użytkowników obiektów w celu zapewnienia lub poprawy stanu bezpieczeństwa obiektów. Wszyscy pracownicy Urzędu przeszli wstępne oraz okresowe szkolenia z zakresu BHP. Informowano ich o ryzyku zawodowym występującym na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym o szczególnym zagrożeniu występującym w czasie epidemii. Wszelkie zarządzenia i wytyczne Burmistrza dotyczące okresowego wprowadzania szczególnych rozwiązań w zakresie specjalnej organizacji pracy i obsługi interesantów ze względu na zagrożenie epidemiczne były przekazywane wszystkim pracownikom do wiadomości i stosowania. Zalecenia i informacje dotyczące interesantów umieszczano w widocznych miejscach na zewnątrz i wewnątrz Urzędu oraz CIT, a także na stronie internetowej Gminy Czersk.

Dla wszystkich pracowników oraz interesantów udostępniono w widocznych miejscach instrukcje:

- 1) Przeciwpożarowa;
- 2) Postępowania w razie wypadku;
- 3) Udzielania pierwszej pomocy;
- 4) Ewakuacji wraz z zaznaczonymi drogami ewakuacyjnymi;

Budynki: Urzędu oraz CIT oznakowano w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami oraz wyżej wymienionymi instrukcjami. W celach edukacyjnych w okresie objętym kontrolą przeprowadzono próbne ewakuacje oraz ćwiczenia związane z zagrożeniem bombowym.

Rada Miejska w Czersku w ramach podjętych czterech uchwał³⁴ przyjęła regulaminy korzystania z: placów zabaw, siłowni zewnętrznych, parków gminnych oraz boisk sportowych zlokalizowanych na terenie Gminy Czersk.

(akta kontroli str. 1437-1491)

- 2.6. Burmistrz wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie zidentyfikowano żadnych istotnych problemów związanych z prowadzeniem nadzoru nad obiektami zarządzanymi przez Urząd – był on prowadzony w sposób ciągły i skuteczny.

(akta kontroli str. 1437-1491)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nadzór nad utrzymaniem oraz bezpieczeństwem użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej, zarządzanych przez podmioty нефункционujące w ramach Urzędu, w badanym okresie, prowadzony był nierzetelnie i polegał jedynie na niesprecyzowanych przez Urząd działaniach bieżących, które nie były w żaden sposób dokumentowane.

Nie określono procedur sprawowania nadzoru nad przekazanymi do użytkowania obiektami, ograniczał się on do pozyskiwania co roku informacji o stanie realizacji kontroli zarządczej przez zarządców obiektów.

Burmistrz posiadał ograniczone informacje o przeprowadzonych kontrolach w zakresie utrzymania i zapewnienia bezpieczeństwa przekazanych obiektów, ale nie pozyskiwał ich dokumentacji, a także nie monitorował i nie egzekwował wykonania decyzji, postanowień i zaleceń w ich wyniku sformułowanych.

Burmistrz wyjaśnił, że sprawowany przez Niego nadzór nad podmiotami zewnętrznymi zarządzającymi obiektami realizowany był w sposób ciągły, okresowy i wystarczający i polegał na cyklicznych spotkaniach z zarządcami obiektów. Dodał również, że zarządzający obiektami jako sprawujący zarząd mieli obowiązek

³⁴ Uchwały: nr XXIV/271/20 z dnia 22 września 2020 r., nr XXV/301/20 z dnia 27 października 2020 r., nr XXIV/270/20 z dnia 22 września 2020 r. i nr XXV/300/20 z dnia 27 października 2020 r.

utrzymać obiekty w należytym stanie oraz zapewnić im odpowiednie finansowanie realizowanych zadań.

Ograniczone działania w zakresie nadzoru, w tym nieprzeprowadzenie kontroli w przekazanych obiektach, zdaniem NIK, nie zapewniły możliwości skutecznego jego sprawowania oraz mogły mieć wpływ na rodzaj i liczbę nieprawidłowości ustalonych w wyniku kontroli przeprowadzanych przez uprawnione do tego organy. Efektem sprawowania ograniczonego nadzoru nad obiektami był brak posiadania pełnej i rzetelnej wiedzy na temat utrzymania tych obiektów w należytym stanie i zapewnieniu bezpieczeństwa użytkownikom tych obiektów.

Zarządzający obiektami jako sprawujący zarząd mieli obowiązek utrzymać obiekty w należytym stanie oraz zapewnić im odpowiednie finansowanie realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 1437-1491, 1915-1927)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Burmistrz sprawował ograniczony nadzór nad sposobem wykonywania obowiązków przez zarządców obiektów oraz stanem bezpieczeństwa obiektów. Przejawiało się to poprzez cykliczne, comiesięczne spotkania z zarządcami obiektów. Burmistrz monitorował w ograniczonym zakresie realizację decyzji, zaleceń oraz wniosków wydanych przez uprawnione organy, dotyczących bezpiecznego utrzymania lub użytkowania obiektów i nieegzekwowania ich realizacji przed podmioty zarządzające obiektami. Podejmował działania informacyjno-edukacyjne skierowane do użytkowników obiektów w celu zapewnienia lub poprawy stanu bezpieczeństwa obiektów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Sporządzenie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla dwóch Remiz OSP.
2. Wyposażenie w przeciwpożarowy wyłącznik prądu Remizę OSP w Czersku.
3. Podjęcie działań organizacyjnych w celu zapewnienia realizacji obowiązku przeprowadzania przeglądów przeciwpożarowych wyłączników prądu.
4. Podjęcie działań organizacyjnych (wprowadzenie mechanizmów kontrolnych) w celu sprawowania rzetelnego nadzoru nad obiektami przekazanymi zarządcom.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 31 grudnia 2021 r.

Kontroler
Krzysztof Holli
Specjalista Kontroli Państwowej



.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

z up.

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku



.....
Teresa Sawicka

podpis